

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Białymstoku**

Białystok, dnia 13 maja 2011 r.

**Pan
Tadeusz Wilczyński
Nadleśniczy
Nadleśnictwa Głęboki Bród**

LBI-4101-19-04/2010
P/10/148

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku przeprowadziła w Nadleśnictwie Głęboki Bród („Nadleśnictwie”) kontrolę w zakresie zarządzania lasami i gospodarowania mieniem Skarbu Państwa w latach 2008-2010 (do 30 września).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawiono w protokole podpisanym 8 marca 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Nadleśniczemu niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność Nadleśnictwa w zakresie objętym kontrolą. Podstawą pozytywnej oceny było prawidłowe gospodarowanie zarządzanymi nieruchomościami Skarbu Państwa oraz racjonalna gospodarka leśna. Stwierdzone nieprawidłowości polegały na:

- niedokonaniu obowiązkowej waloryzacji stawek czynszu za dzierżawę i wynajem gruntu w przypadku dwóch (z 15 analizowanych) umów zawartych w 2001 roku,
- niepodjęciu działań w celu pobrania ekwiwalentu za bezprawne pozyskanie zwierzyny w obwodach łowieckim leśnych nr 75 i 76.

1. Nadleśnictwo rzetelnie prowadziło ewidencję zarządzanych nieruchomości. Na 30 września 2010 r. zarządzało gruntami Skarbu Państwa o łącznej powierzchni 9.572 ha (9.282 ha lasów i 290 ha gruntów nieleśnych) oraz 17 budynkami z 23 lokalami mieszkalnymi. W odniesieniu do stanu z początku 2008 roku, powierzchnia zarządzanych gruntów zmniejszyła się o 0,0312 ha, w wyniku przejęcia od Wojewody Podlaskiego

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

działki o pow. 0,17 ha i sprzedaży dwóch zabudowanych (budynkami mieszkalnymi i gospodarczymi) nieruchomości gruntowych o pow. 0,0689 ha i 0,1323 ha. Sprzedaży obu nieruchomości dokonano legalnie i rzetelnie, w trybie bezprzetargowym osobie uprawnionej i przetargowym, na podstawie art. 40a ustawy z 28 września 1991 r. o lasach². Zgodę na obie transakcje wydał Dyrektor Generalnego Lasów Państwowych („DGLP”), po zakwalifikowaniu przez Nadleśnictwo lokali - stosowanie do § 8 ust. 1 rozporządzenia z 9 kwietnia 1998 r.³ - jako nieprzydatne ze względu na zły stan techniczny i wyższe od uzyskiwanych przychodów koszty utrzymania.

Nadleśnictwo prawidłowo gospodarowało zarządzanymi nieruchomościami. Na 30 września 2010 r., spośród 23 lokali mieszkalnych będących w zarządzie Nadleśnictwa, siedem udostępniono bezpłatnie leśniczom, 13 wynajęto na zasadach ogólnych, w dwóch prowadzono remonty modernizacyjne, a jeden pozostawał - od 1 października 2009 r. - niewykorzystany ze względu na planowaną jego sprzedaż (koszty utrzymania tego lokalu od października 2009 roku do września 2010 roku wyniosły 719,07 zł). Zarządzane grunty o łącznej pow. 92,32 ha (71,8 ha gruntów rolnych, 3,57 ha leśnych i 16,9 ha pod jeziorem) udostępniono osobom trzecim na podstawie 52 umów. Analiza 15 z nich, zawartych w latach 2001-2007 wykazała, że grunty objęte tymi umowami były wykorzystywane zgodnie z celami określonymi w planie urządzenia lasu na lata 2002-2011⁴ i udostępniane odpłatnie:

- w przypadku dziewięciu umów wynajmu gruntów rolnych i leśnych, Nadleśnictwo w latach 2008-2010 (do 30 września) waloryzowało stawki czynszu zgodnie z umowami,
- w przypadku czterech dzierżaw gruntów rolnych, Nadleśnictwo w 2007 roku wprowadziło do umów zapisy znacznie korzystniejsze dla Skarbu Państwa, pięciokrotnie podnosząc wcześniejszą stawkę czynszu i w latach 2008-2010 (do 30 września) nie korzystało z przewidzianej w umowach możliwości waloryzacji stawek czynszu,
- w przypadku dwóch umów z 2001 roku (dzierżawy 0,87 ha gruntu za 0,54 zł/m² i wynajmu 0,113 ha gruntu za 0,53 zł/m²), Nadleśnictwo w latach 2008-2009 nie dokonało przewidzianej tymi umowami waloryzacji stawek czynszu o średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych za rok poprzedni,

² Dz. U. z 2011 r. Nr 12, poz.59 ze zm.

³ W sprawie szczegółowych zasad i trybu sprzedaży lokali i gruntów z budynkami mieszkalnymi w budowie oraz kryteriów kwalifikowania ich jako nieprzydatne Lasom Państwowym, a także trybu przeprowadzania przetargu ograniczonego (Dz. U. Nr 52, poz.327 ze zm.)

⁴ Zatwierdzonym decyzją Ministra Środowiska z dnia 9 marca 2002 r.

tj. łącznie w tych latach o 349,42 zł w przypadku dzierżawy i o 45,20 zł w przypadku wynajmu. W 2010 roku stawki zostały zwaloryzowane od podstawy z 2007 roku.

2. Nadleśnictwo prowadziło gospodarkę leśną zgodnie z planem urządzenia lasu na lata 2002-2011. Przeprowadzone w toku kontroli NIK oględziny 10 pododdziałów, z których w latach 2008-2010 (do 30 września) pozyskano łącznie 13.036,52 m³ drewna wykazały, że stosownie do wymogów tego planu we wszystkich przypadkach wykonano rębnię zupełną.

Nadleśnictwo legalnie i rzetelnie pozyskiwało i sprzedawało drewno. Od stycznia 2008 roku do września 2010 roku, w ramach realizacji planu urządzenia lasu Nadleśnictwo pozyskało - odpowiednio w latach - 35.420,62 m³, 36.899,44 m³ i 31.137,82 m³ grubizny, co stanowiło 95,0%, 100,0% i 83,8% masy drewna określonej w rocznych planach finansowo - gospodarczych na te lata. Pozyskanie drewna i wykonywanie usług leśnych zlecano corocznie firmom zewnętrznym, wyłanianym w przetargach nieograniczonych, przeprowadzanych na zasadach określonych w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych⁵.

Sprzedaż drewna w latach 2008-2010 (do 30 września) odbywała się na podstawie 93, 169 i 138 umów zawartych przez Pana Nadleśniczego, DGLP i Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Białymstoku („RDLP”) oraz na rynku detalicznym. W okresie tym z przewidzianych umowami 41.063 m³, 34.536 m³ i 35.139 m³ drewna, sprzedano 34.414 m³, 36.167 m³ i 30.911 m³ (83,8%, 104,7% i 88,0%). W 15 objętych analizą NIK umowach sprzedaży 30.250 m³ drewna, właściwie zabezpieczono interes Skarbu Państwa:

- zastosowano przedpłaty i gwarancje bankowe na sprzedawane drewno, a w umowach z 2009 i 2010 roku ustalono wysokość kar umownych za nieodebrane drewno,
- postanowienia umów w zakresie ilości, sortymentu i cen sprzedawanego drewna były zgodne z rozstrzygnięciami przetargów prowadzonych na Portalu Leśno-Drzewnym, aukcjach internetowych i aukcjach systemowych.

Od czerwca 2008 do września 2009 roku pięciu odbiorcom (z 15 analizowanych), którzy na Portalu Leśno-Drzewnym lub na aukcjach zakupili drewno o rodzajach sortymentów ustalonych przez RDLP, Nadleśnictwo udzieliło upustów cenowych w łącznej wysokości 91.840 zł, na zasadach i w wysokości określonej przez DGLP i Dyrektora RDLP.

⁵ Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm.

3. Gospodarka łowiecka na terenie Nadleśnictwa była prowadzona w czterech obwodach łowieckich (dwóch leśnych⁶ nr 75 i 76 wchodzących w skład Ośrodka Hodowli Zwierzyny /„OHZ”/ i dwóch polnych nr 65 i 66 wydzierzawionych kołom łowieckim), na podstawie wieloletniego hodowlanego planu oraz rocznych planów łowieckich. Plany roczne, wymagane art. 8 ust. 3a - 3c ustawy z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie⁷, zwanej „Prawem łowieckim”, zostały sporządzone ze szczegółowością określoną w § 3 ust. 1 pkt 4 lit. h rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 13 listopada 2007 r.⁸ i zatwierdzone przez Pana Nadleśniczego.

W świetle sprawozdań z realizacji rocznych planów łowieckich, w sezonach gospodarczych 2008/2009 i 2009/2010⁹ pozyskanie zwierzyny mieściło się w wielkościach określonych w tych planach, z wyjątkiem przekroczeń w grupach wiekowych dzików:

- w obwodzie łowieckim polnym nr 65, w sezonie gospodarczym 2009/2010 pozyskano o trzy dziki przelatki więcej, niż przewidywał plan łowiecki,
- w obwodach leśnych nr 75 i 76 zarządzanych przez Nadleśnictwo, w sezonie gospodarczym 2008/2009 z przekroczeniem rocznych planów łowieckich pozyskano 15 dzików przelatków, a w sezonie 2009/2010 sześć dzików przelatków i dziewięć dzików z grupy „pozostałe”.

Przekroczeń tych w Nadleśnictwie nie traktowano jako bezprawne pozyskanie zwierzyny. W ocenie NIK, pozyskanie zwierzyny z przekroczeniem planów łowieckich w grupach wiekowych było niezgodne z art. 8 ust. 3 Prawa łowieckiego, w związku z § 3 ust. 1 pkt 4 lit. h rozporządzenia z 13 listopada 2007 r. W przypadku obwodów łowieckich leśnych nr 75 i 76 zarządzanych przez Nadleśnictwo, do obowiązków Pana Nadleśniczego - stosownie do § 3 ust. 2 i § 4 ust. 2 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 21 czerwca 2005 r.¹⁰ - należało zagospodarowanie zwierzyny bezprawnie pozyskanej i pobranie środków pochodzących ze sprzedaży jej tuszy oraz pobranie ekwiwalentu pieniężnego w wysokości określonej w § 2 ust. 1 tego rozporządzenia (2.300 zł za dzika). Zdaniem NIK, o przypadkach pozyskania z przekroczeniem planów zwierzyny w obwodzie łowieckim polnym nr 65, Nadleśnictwo powinno powiadomić Wojewodę Podlaskiego.

⁶ Zgodnie z art. 24 Prawa łowieckiego, obwód łowiecki leśny to obszar, w którym grunty leśne zajmują co najmniej 40% powierzchni obszaru, a obwód polny, w którym grunty leśne zajmują do 40% ogólnej powierzchni obszaru.

⁷ Dz. U. z 2005 r. Nr 127, poz. 1066 ze zm.

⁸ W sprawie rocznych planów łowieckich i wieloletnich planów hodowlanych (Dz. U. Nr 221, poz. 1646), zwanego dalej „rozporządzeniem z 13 listopada 2007 r.”

⁹ Rok gospodarczy trwa od 1 kwietnia do 31 marca roku następnego.

¹⁰ W sprawie zwierzyny bezprawnie pozyskanej (Dz. U. Nr 116, poz. 981), zwanego dalej „rozporządzeniem z 21 czerwca 2005 r.”

Nadleśnictwo zorganizowało dwa polowania (w 2008 roku) dla myśliwych cudzoziemców na zasadach określonych w wytycznych Dyrektora RDLP dotyczących organizacji takich polowań¹¹, przy czym:

- pozyskane w trakcie tych polowań trofea (cztery poroża jelenia szlachetnego zakwalifikowane do medalowych) przekazano myśliwym po dokonaniu oceny odstrzałów (co do ich zgodności z zasadami selekcji osobniczej) i po wstępnej wycenie, co było zgodne z wytycznymi Dyrektora RDLP¹²,
 - członkami komisji dokonującej oceny zgodności odstrzału z zasadami selekcji osobniczej byli podprowadzający, odpowiedzialni - w myśl wytycznych dyrektora RDLP¹³ - za dokonywanie przez myśliwych cudzoziemców odstrzału zgodnie z obowiązującymi w Polsce przepisami. W ocenie NIK, udział w pracach komisji podprowadzających może negatywnie wpływać na obiektywność i bezstronność tych osób w trakcie oceny dokonanych odstrzałów.
4. Działalność Nadleśnictwa w 2008 i 2009 roku zamknęła się dodatnimi wynikami finansowymi netto, w wysokości 471,4 tys. zł i 381,5 tys. zł. Na spadek zysku netto w 2009 roku decydujący wpływ miały niższe o 2,4% przychody ze sprzedaży drewna i produktów ubocznych lasu (stanowiące 94,7% przychodów ogółem). W związku z niższymi wpływami, Nadleśnictwo ograniczyło o 5,1% koszty działalności administracyjnej.
5. Nadleśnictwo udzieliło jednemu z pracowników oprocentowanej pożyczki na zakup samochodu osobowego, zgodnie z wewnętrznymi zasadami. W zawartej umowie określono m.in. wysokość i oprocentowanie pożyczki, okres jej spłaty i zabezpieczenie (poręczenie dwóch pracowników Nadleśnictwa i cesja praw z umowy Auto-casco). Zawarto także umowę w sprawie wykorzystania samochodu do celów służbowych. Na dzień 31 grudnia 2010 r. pożyczka była spłacana na bieżąco.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1) zwaloryzowanie stawek czynszu dla dzierżawcy i najemcy gruntów, stosowanie do postanowień umów zawartych w lipcu i wrześniu 2001 roku oraz podjęcie działań w celu wyegzekwowania należności z tego tytułu,

¹¹ Zarządzenia nr 10/97 z 25 czerwca 1997 r. i nr 5/08 z 27 lutego 2008 r.

¹² Zgodnie z pkt 13 części I wytycznych, trofeum (po wpisaniu do protokołu) staje się własnością cudzoziemca, który dokonał odstrzału, z wyjątkiem trofeum rekordowego, będącego własnością organizatora (nadleśnictwa, koła).

¹³ Zgodnie z pkt. 10 części I wytycznych.

- 2) podjęcie działań określonych w przepisach § 3 ust. 2 i § 4 ust. 2 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 21 czerwca 2005 r., dotyczących pozyskania zwierzyny z przekroczeniem planów łowieckich w grupach wiekowych zwierząt,
- 3) rozważenie zasadności dokonywania oceny zgodności odstrzału z zasadami selekcji osobniczej, przez podprowadzających biorących udział w polowaniu,
- 4) powiadomienie Wojewody Podlaskiego o przekroczeniach planów pozyskania zwierzyny w obwodach łowieckich polnych.

* * *

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Nadleśniczego, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków lub o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodne z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie siedmiu dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia, przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu. W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

p.o. DYREKTORA DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli
w Białymstoku
Barbara Chilińska